

Arkaik ve Klasik Dönem'e (MÖ VI-IV. yüzyıl) Ait Siyah ve Kırmızı Figürlü Bir Grup Lekythos

A Group of Black and Red-Figure Lekythos from the Archaic and Classical Period (VI-IVth centuries BC)

Cüneyt ÖZ *
Nizam ABAY **

Öz: Çalışmanın konusunu Konya Arkeoloji Müzesi eser koleksiyonunda yer alan sekiz adet lekythos oluşturmaktadır. Bunlar; 1960, 1966, 1970, 1978 ve 1998 yıllarında satın alma yoluyla müzeye kazandırılmıştır. Müzede yer alan lekythoslar arasında siyah ve kırmızı figürlü örneklerin yanı sıra sadece siyah firmisle boyanmış bir örnekte bulunmaktadır. Lekythoslar, gövde profillerine göre omuzlu (*shoulder*), kaburgalı (*ribbed*) ve bodur (*squat*) olmak üzere 3 ana tipte incelenmiştir. Lekythoslar üzerinde süsleme olarak figürlü, bitkisel ve geometrik betimler görülmektedir. Değerlendirilen örnekler MÖ VI. yüzyılın sonları ile IV. yüzyılın ilk yarısına tarihlenir. Sık dokulu ve gözeneksiz, pembe ve kırmızımsı sarı tonlarında renge sahip killeri kireç ve taşçık katkılıdır. Klasik Dönem'de mezarlarda sunu esnasında kullanıldığı düşünülen lekythoslar, aynı zamanda mezarlara ölü armağanı olarak bırakılmıştır. Konya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan lekythosların yakın benzerlerinin birçoğunun mezarlıklarda ele geçmesi, bunlarında mezar buluntusu olduklarını düşündürmektedir. Müzedeki lekythosların çoğunun stilistik açıdan özensiz işçilik ve kalitesiz firmise sahip olması, bunların Attika örneklerinin taklidi olduklarını göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Konya Arkeoloji Müzesi, Lekythoslar, Omuzlu-Kaburgalı-Bodur Lekythos

Abstract: The subject of this study is based on eight Lekythos of the Konya Archeology Museum 's artifact collection. All of these Lekythos were purchased for the museum collection in 1960, 1966, 1970, 1978, and 1998. Among this collection of lekythos, there are samples of the black and red-figure. In addition, there is only one sample painted with black glaze. Lekythos was studied according to their body profiles as Shoulder, Rib, and squat in three main types. Decoration of this Lekythos was illustrated the figured the vegetal and geometrical depictions. According to the studies data of these Lekythos, these belonged to a wide period of time. Which started from the end of the 6th century BC to the first half of the 4th century BC. Clays with dense texture and non-porous, pink, and reddish-yellow tones are tempered with lime and stone. It is considered that the Lekythos was used during the offering in the tombs in the Classical Period, besides that it was a burial gift in the tombs. Since similar Lekythos was found in tombs of necropolis, experts suggest that the Lekythos of Konya Archaeology Museum was also found in tombs. Stylistically, most of these Lekythos of Konya Archaeology Museum, are sloppy craftsmanship and low-grade glazes, which indicates that these Lekythos are imitations of Attic examples.

Keywords: Konya Archaeological Museum, Lekythos, Shouldered-Ribbed-Squat Lekythos

* Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Diyarbakır. cuneyt.oz@outlook.com
https://orcid.org/0000-0003-4229-1398

** Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Konya. nizamabay21@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-8334-4436

Makale Türü: Araştırma | Geliş Tarihi: 02.12.2021 | Kabul Tarihi: 02.02.2022

Öz C. & Abay N. 2022, "Arkaik ve Klasik Dönem'e (MÖ VI-IV. yüzyıl) Ait Siyah ve Kırmızı Figürlü Bir Grup Lekythos". *MJH* XII, 69-78.

Giriş

Bu makalenin konusunu Konya Arkeoloji Müzesi'ne satın alma yoluyla kazandırılan sekiz adet lekythos oluşturmaktadır. Siyah ve kırmızı figür tekniğinde boyanmış bu lekythoslar gövde profillerine göre omuzlu (Fig. 1: 1-2), kaburgalı (Fig. 1: 3) ve bodur (Fig. 1: 4, 2: 1-4) olmak üzere üç farklı tipte değerlendirilmiştir. Söz konusu lekythoslar MÖ VI. yüzyılın sonları ile IV. yüzyılın ilk yarısı gibi geniş bir tarih aralığına aittir. Müze envanter kayıtları incelendiğinde lekythosların çoğunun Konya'da bulunduğu, tek örneğin (Fig. 2: 4) ise Adana civarından geldiği görülmektedir. Satın almayla müzeye kazandırılan lekythosların geldiği yerler genel olarak şehir veya alan/cadde/kasaba şeklinde belirtilmiştir, ancak tam olarak hangi yapıda veya kontekst içerisinde buldukları bilinmemektedir. Bu nedenle lekythosların atölye ve tarihlerini belirlemek oldukça güçtür. Bu durum analogik yöntemle aşılmaya çalışılmış, örnekler için benzerleri yardımıyla atölye ve tarih önerisinde bulunulmuştur.

Omuzlu Lekythoslar (Kat. No. 1-2, Fig. 1: 1-2)

Müzede siyah figürlü, omuzlu lekythoslardan iki adet bulunmaktadır (Fig. 1: 1-2). Bu gruptaki lekythoslar, huni ağızlı, silindirik uzun boyunlu, hafif eğimli ve geniş omuzlu, dikey şerit kulplu, aşağı doğru "V" şeklinde daralan silindirik gövdeli ve disk (torus) kaidelidir. 1 kat. no'lu lekythosun (Fig. 1: 1) omuz kısmı diğerine (Fig. 1: 2) göre daha düz ve geniştir. Omuzdan gövdeye geçiş keskin ve köşeli yapılmıştır. Omuz üzerine siyah boyayla birbirini ardışık takip eden ışın/şua motifi işlenmiştir. Gövdenin ana bezeme alanında ise çapraz tarama/ağ bezemesinin aralarında kalan boşluklarına nokta motifleri yapılmıştır. Bu çapraz tarama/ağ desenini üstte iki siyah bant arasında ardışık nokta motifleri ile altta kafes bant bezemeleri sınırlamaktadır (Fig. 1: 1). Sık dokulu ve gözeneksiz olan kili pembe renkte olup az miktarda küçük boyutta kireç katkıdır. Ağız iç ve dış kısmı, kulbun üzeri, gövdenin alt bölümü ve kaidenin üzeri parlak/yarı parlak siyah firnislidir. Yakın benzerlerine İngiltere Cambridge'de yer alan Fitzwilliam Müzesi (Lamb 1930, 260, Pl. 22: 23) ile İtalya Agrigento'daki Ulusal Arkeoloji Müzesi (Calderone 1985, 2777, Tav. 93: 10 (C. 759)) koleksiyonunda rastlanmaktadır. Analogik karşılaştırmalar neticesinde 1 kat. no'lu lekythos için MÖ VI. yüzyılın sonları ile V. yüzyılın ikinci çeyreği tarihi önerilmektedir.

2 kat. no'lu örneğin omuzu (Fig. 1: 2) 1 kat. no'lu lekythosa göre biraz daha dar ve eğimlidir. Omuzdan gövdeye geçiş köşeli ve keskin hatlıdır. Omuzda siyah boyayla yapılmış biri kısa diğeri uzun iki sıra ışın/şua motifi yer almaktadır. Gövdenin ana bezeme alanında birbirini takip eden üzerlerindeki semere oturmuş binicilerinin yer aldığı iki şematize işlenmiş at bezemesi görülmektedir. Atların üzerinde binici olduğu, hayvanların karın bölgelerinden aşağı sarkan ayaklardan anlaşılmaktadır (Fig. 1: 2). Ana bezemeyi üstte iki sıra nokta motifleriyle altta kafes bant bezemeleri sınırlamaktadır. Sık dokulu ve gözeneksiz olan kili pembe renktedir; içeriğinde ise az miktarda küçük boyutta kireç katkısı bulunmaktadır. Ağız iç ve dış kısmı, gövdenin alt bölümü ile kaidenin üzeri mat siyah firnislidir. Bu örneğin yakın benzerine rastlanmamıştır. MÖ VI. yüzyıl sonları ile V. yüzyılın başlarına ait lekythoslar genelde figürlü bezemelere sahipken, V. yüzyıla ait örnekler üzerinde çiçek veya çizgisel/geometrik motiflerle yapılan bezemelerin ağırlık kazandığı belirtilmektedir (Lamb 1930, 26). İncelenen örnekteki figürlü bezeme dikkate alındığında eser için MÖ V. yüzyılın başları tarihi önerilebilir.

Kaburgalı Lekythoslar (Kat. No. 3, Fig. 1: 3)

Müze envanterinde tamamı siyah firnisle kaplı, bu tip lekythoslardan bir adet bulunmaktadır (Fig. 1: 3). Gövdelerindeki yivlerle sınırlandırılmış plastik dikey profiller bu lekythosların

isimlendirilmelerinde önemli rol oynamıştır. Bazı araştırmacılar bu lekythosları kavun yivli (Corbett 1949, 326, no. 43), bazıları ise dikey kaburgalı (Sparkes & Talcott 1970, 315, No: 1131) olarak tanımlamaktadır. Bu tip lekythoslar, içe dönük huni ağızlı, kısa silindirik boyunlu, dikey şerit kulplu, üzeri kaburga şeklinde yivle bezeli basık/alçak (bodur) küresel gövdeli ve alçak halka kaidelidir. İncelenen örneğin içe dönük ağız kenarı, dışta ise dışa çekiktir (Fig. 1: 3). Böylece lekythosun ağız kenarı üzerinde disk biçimli düz bir alan oluşturulmuştur. Sık dokulu ve gözeneksiz, kırmızimsı sarı renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç ve taşçık katkısı içermektedir. Lekythosun tamamı parlak siyah firnislidir.

Kaburgalı lekythoslar MÖ V. yüzyılın üçüncü çeyreğinden sonra görülmektedir (Sparkes & Talcott 1970, 154; Foça 2020, 206). Konya Arkeoloji Müzesi kaburgalı lekythosunun Karaçalı Nekropolisi (Çokay-Kepçe 2006, 102, Kat. No. SFr 1), Atina Agorası (Corbett 1949, Pl. 91: 43; Sparkes & Talcott 1970, Pl. 38: 1131) ile Kyme'de (Foça 2020, 204, Fig. 9: 7) rastlanan yakın benzerleri MÖ V. yüzyılın son çeyreğine tarihlenmektedir. İncelediğimiz örnek içinde aynı tarih önerilmektedir.

Fig. 1. 1-2: Kat. No. 1-2, 3: Kat. No. 3, 4: Kat. No. 4

Bodur Lekythoslar (Kat. No. 4-8, Fig. 1: 4, 2: 1-4)

İncelenen lekythoslar içerisinde en yoğun grubu bodur lekythoslar oluşturmaktadır. Bu gruba dâhil edilen, müze envanterine kayıtlı, beş adet örnek bulunmaktadır (Fig. 1: 4, Fig. 2: 1-4). Bodur lekythoslar içe dönük huni veya çan şekilli ağız, kısa silindirik boyun, dikey şerit kulplu,

basık/alçak (bodur) küresel gövde ve alçak halka kaide gibi özelliklere sahiptir. Değerlendirilen örnekler tipin genel özelliklerini taşımaktadır. Ancak 7 kat. no'lu örneğin gövdesi diğerlerine göre daha basıkken (Fig. 2: 3), 8 kat. no'lu örneğin gövdesi daha dar ve yüksek yapılmıştır (Fig. 2: 4). 5 kat. no'lu eserin boynu diğerlerinden daha uzun tutulmuştur (Fig. 2: 1). 6 kat. no'lu lekythosun boynunun bir kısmı ile ağzı, 8 kat. no'lu örneğin ise ağzı kırıktır (Fig. 2: 2). 8 kat. no'lu eser dışında diğerlerinde boyundan gövdeye geçişte tek sıra yiv bulunmaktadır (Fig. 1: 4, Fig. 2: 1-3).

4 kat. no'lu örneğin üzerinde kırmızı figür tekniğinde yapılmış uzun himation giyen bir kadın iki eliyle kutu taşımaktadır (Fig. 1: 4). Önünde ise bir kalathos (yün sepeti) durmaktadır. Kutuyu sepete atmak üzere hamle yapar pozisyonda resmedilmiştir. Kadının dış konturları ve elbise detayları siyah fırça darbeleriyle verilmiş, saçları ise lekythosun zeminiyle aynı renkte bırakılmıştır. Sık dokulu ve gözeneksiz, kırmızımsı sarı renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç katkılıdır. Bezeme dışındaki yerler parlak siyah firnislidir. Elinde kutu, önünde kalathos (yün sepeti) yer alan kadın betimlemeleri MÖ V. yüzyıl içerisine ait lekythoslar üzerinde sevilerek kullanılmıştır (Greifenhagen 1938, 26, Taf. 25: 8; Beazley 1963, 699.78, 1666; Moignard 1989, 28, Pl. 28: 7-8). Frankfurt'taki Tarih Öncesi ve Erken Tarih Müzesi'nde, MÖ 440-430 yıllarına tarihlenen B417 numaralı lekythos (Deppert 1968, 33, Taf. 82: 2 (VF β 417)) incelenen örnekle benzer özelliklere sahiptir. Söz konusu eserde aynı tarihlere ait olduğu düşünülmektedir. Lekythosun firnis kalitesi ile üzerindeki bezemenin yapılışındaki özen, eserin ithal olduğunu düşündürmektedir. Ancak nereden ithal edildiği konusunda bir şey söylemek oldukça güçtür.

5 kat. no'lu lekythosun gövdesi üzerinde kırmızı figür tekniğiyle yapılmış, kalbi nokta şeklinde, yarım daire biçimli 14 yapraklı bir palmet motifi bulunmaktadır (Fig. 2: 1). Palmet motifi lekythos gövdesinin tek tarafını kaplamaktadır. Yaprakların uçları kimisinde küt, kimisinde ise oval bırakılmıştır. Palmetin etrafını çevreleyen daire tam yapılmamıştır. Motifin altında yer alan bezemenin tam olarak ne olduğu (kısa bant?) aşırı aşınmadan dolayı anlaşılmamaktadır. Sık dokulu ve gözeneksiz, kırmızımsı sarı renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç katkılıdır. Üzerindeki palmet motifi dışında kalan yerler yarı parlak siyah firnislidir. MÖ IV. yüzyıla ait bodur lekythoslar üzerinde tek palmet (*anthemion*) motifi yaygın bir şekilde görülmektedir (Kurtz – Boardman 1971, 102). Almanya (Kenner 1942, 225, Taf. 31: 11 (1003)-12 (1004)), Fransa (Rouillard 1980, Pl. 8: 5 (883.71.31)), Olynthus (Robinson 1933, Pl. 141: 412), Tyrambe Nekropolü (Tugusheva 2003, 295, Pl. 50: 11), Tarsus Müzesi (Alkaç 2006, 74, Fig. 7), Silifke Müzesi (Zoroğlu 2009, Pl. 8: 7-8(747)), Seyitömer Höyüğü (Coşkun 2010, 76, Fig. 6: 62), Kırım (Papuci-Władyska 2012, 558, Pl. 96: 5-6 (240)), Makedonya (Isar) (Sanev 2013, 37, 40, Nr. 47, 56) ve Sinop'ta (Görkay 2020, 450, Att. 118) rastlanan yakın benzerleri genel olarak MÖ IV. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmektedir. İncelenen örnek içinde aynı tarih önerilebilir. Özensiz işçilik, palmetin yapılışı ve firnis kalitesi eserin taklit olabileceğini göstermektedir.

6 kat. no'lu örneğin üzerinde kırmızı figür tekniğiyle yapılmış bir sfenks yer almaktadır (Fig. 2: 2). Oturur vaziyette betimlenen sfenksin kanatları sırtından hafif ayrılmış şekilde verilmiştir. Sfenksin başı dik, göğsü öne doğru şişirilmiş pozisyonda şematize edilmiştir. Kanat tüyleri ve gövdesindeki detaylar fırça yardımıyla siyah renkte çizgilerle belirtilmiştir. İnsan başında olan baş kısmındaki saçları lekythosun zemin rengindedir. Ayak detayları verilmemiştir. Alt kısmına sfenksin oturduğu zemini belirtmek için kısa bir bant çekilmiştir. Sık dokulu ve gözeneksiz, kırmızımsı sarı renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç ve taşçık katkılıdır. Firnisi yarı parlak siyah renktedir. Yakın benzerlerine Olynthus (Robinson 1933, Pl. 116: 248), Atina

Agorası (Moore 1997, Pl. 94: 963 (P 17110), Kerç (Tugusheva 2003, 290, Pl. 45: 2 (II 1b 430) ve Karaçalı Nekropolisi'nde (Çokay-Kepçe 2006, Res. 121 (KF 12) rastlanmaktadır. Benzer örnekler sayesinde, incelenen örneği MÖ V. yüzyılın sonları ile IV. yüzyılın başlarına tarihleyebiliriz. Atina Agorası'nda bulunan benzerinin *Mayence Sfenks Ressamı* tarafından yapıldığı belirtilmektedir (Moore 1997, 269, No. 963). Konya örneği üzerindeki sfenks çiziminin amatörce oluşu, kanat tüyleri, vücut hatları ile yüz detaylarının yüzeysel olarak verilmesi, incelenen lekythosun taklit olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla yukarıda adı geçen ressama ait olabileceği düşünülmemektedir.

7 kat. no'lu lekythosun gövdesinin ortasında kalın bir bant, bantın ortasında ise siyah renkte "S" veya dalga? motifi yer almaktadır (Fig. 2: 3). Bazı araştırmacılar bu tarz bezemeyi koşan köpek (*running dog*) motifi olarak adlandırmaktadır (Sanev 2013, 36, 38, Nr. 42, 49). Sık dokulu ve gözeneksiz, pembe renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç katkıdır. Ortadaki bant dışında kalan yerlerin tümü mat siyah firnislidir. Olynthus (Robinson 1933, Pl. 145: 466), Makedonya (Sanev 2013, 36, 38, Nr. 42, 49) ve Atina Agorası'nda (Corbett 1949, Pl. 91: 42; Sparkes & Talcott 1970, 315, Pl. 38, 1124) rastlanan yakın benzerleri MÖ V. yüzyılın son çeyreği ile erken IV. yüzyıla tarihlenmektedir. Değerlendirilen örnek içinde aynı tarih aralığı önerilmektedir.

Bodur lekythoslar grubu içindeki son örneğin gövdesinin tamamı siyah renkte çapraz çizgilerle oluşturulmuş ağ deseni ile bezenmiştir (Kat. No. 8, Fig. 2: 4). Bu çizgilerin kimi yerlerinde ise beyaz nokta motifleri bulunmaktadır. Boyunda ise aşağı düz çizgi motifleri görülmektedir. Üzerinde ağ desenli bezemesi olan lekythoslar "*Bulas Grubu*" (Bulas 1932, 388-398) olarak bilinmektedir (Görkay 2020, 357). İncelenen örneği de bu gruba dâhil edebiliriz. Sık dokulu ve gözeneksiz, pembe renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç katkıdır. Ağz kenarı ve kulp üzeri mat siyah firnislidir. Yakın benzerlerine Olynthus (Robinson 1933, Pl. 147: 488), Fransa (Rouillard 1980, Pl. 8: 7 (D.863.1.26), Karaçalı Nekropolisi (Çokay-Kepçe 2006, 95, Kat. No. SF 13), Silifke Müzesi (Zoroğlu 2009, Pl. 8: 8 (936), Pydna (Makedonya) (Kotitsa 2012, 83, Fig. 7-8), Ainos (Enez) (Şahin 2016, 339, Fig. 4: 11) ve Sinop'ta (Kaba 2019, 192, Fig. 6; Görkay 2020, 452, Att. 136; Sağlan & Korkmaz 2021, 623, Fig. 7: c) rastlanır. 8 kat. no'lu lekythosu, benzerleri yardımıyla MÖ IV. yüzyılın ilk yarısına tarihleyebiliriz.

Fig. 2. 1-4: Kat. No. 5-8

Sonuç

Konya Arkeoloji Müzesi envanterinde kayıtlı, siyah ve kırmızı figür tekniğinde yapılmış sekiz adet lekythos bu çalışma kapsamında değerlendirilmiştir. Lekythoslar, gövde profillerine göre omuzlu (Kat. No. 1-2, Fig. 1: 1-2), kaburgalı (Kat. No. 3, Fig. 1: 3) ve bodur (Kat. No. 4-8, Fig. 1: 4, Fig. 2: 1-4) olmak üzere üç farklı tipte incelenmiştir. Müzeye satın alma yoluyla kazandırıldıkları için geldikleri/buldukları yerler genel olarak belirtilmiştir. Adana civarında bulunan 8 kat. no'lu örnek dışında, diğerleri Konya'da ele geçmiştir. Buldukları yapı, yapıyla olan ilişkileri ve kontekstleri bilinmediği için eserlerin atölye ve tarihleri analoji yapılarak belirlenmiştir.

Omuzlu lekythoslar başlığı altında siyah figürlü iki lekythos incelenmiştir (Kat. No. 1-2, Fig. 1: 1-2). Bunlardan ilk örnek üzerinde çapraz tarama/ağ deseni, aralarda kalan boşluklarda ise nokta motifleri bezemesi bulunmaktadır. Lekythos, Fitzwilliam Müzesi ile Agrigento'daki Ulusal Arkeoloji Müzesi'nde bulunan benzerleri yardımıyla MÖ VI. yüzyılın sonları ile V. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlenmektedir (Fig. 1: 1). İkinci eserde ise üzerinde binicilerin olduğu arka arkaya iki atın betimi yer almaktadır. Yakın benzerini bulamadığımız bu örnek için MÖ V. yüzyılın başları tarihi önerilmiştir (Fig. 1: 2).

Kaburgalı lekythoslardan müzede tek örnek bulunmaktadır (Kat. No. 3, Fig. 1: 3). Lekythosun tamamı siyah firnisle kaplıdır. Gövdesinde yivlerle sınırlandırılmış kavun dilimine veya kaburgaya benzer dikey profiller bulunmaktadır. Bu tipe ait örnek Karaçalı Nekropolisi, Atina Agorası ile Kyme'deki benzerlerinden hareketle MÖ V. yüzyılın son çeyreğine tarihlendirilmiştir.

Müze koleksiyonundaki en yoğun grubu oluşturan son tip bodur lekythoslardır. Bu tipe ait beş lekythos incelenmiştir (Kat. No. 4-8, Fig. 1: 4, Fig. 2: 1-4). 4 kat. no'lu lekythosun ana bezeme alanında (gövdede) himation giymiş bir kadın elinde kutu tutmaktadır. Önünde yer alan kalathosa (yün sepeti) kutuyu bırakmak için hamle yapar şekilde resmedilmiştir. Frankfurt'taki Tarih Öncesi ve Erken Tarih Müzesi'nde, MÖ 440-430 yıllarına tarihlenen B417 numaralı benzerinden hareketle, incelenen eser de aynı yıllar arasına tarihlenmiştir. 5 kat. no'lu örneğin üzerinde kalbi nokta şeklinde, 14 yapraklı yarım daire tek palmet motifli bulunmaktadır (Fig. 2: 1). Lekythos, Almanya, Fransa, Olynthus, Tyrambe Nekropolisi, Tarsus Müzesi, Silifke Müzesi, Seyitömer Höyüğü, Kırım, Makedonya (Isar) ve Sinop'ta bulunan yakın benzerleri neticesinde MÖ IV. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmiştir. 6 kat. no'lu lekythosun gövdesinde kanatlı sfenks bezemesi yer almaktadır (Fig. 2: 2). Olynthus, Atina Agorası, Kerç ve Karaçalı Nekropolisi'nde rastlanan yakın benzerlerine göre MÖ V. yüzyılın sonları ile IV. yüzyılın başlarına tarihlenmiştir. 7 kat. no'lu örneğin gövdesindeki kalın bandın ortasına "S" veya dalga? motifli bezenmiştir (Fig. 2: 3). Lekythos, Olynthus, Makedonya ve Atina Agorası'nda bulunan benzerlerine göre MÖ V. yüzyılın son çeyreği ile erken IV. yüzyıla ait olmalıdır. Bu tipe ait son lekythos üzerinde ise çapraz çizgilerle oluşturulmuş bir ağ deseni, desenin farklı yerlerine yerleştirilmiş beyaz noktalar görülmektedir (Fig. 2: 4). Olynthus, Fransa, Karaçalı Nekropolisi, Silifke Müzesi, Pydna (Makedonya), Ainos (Enez) ve Sinop'ta bulunan yakın benzerleriyle yapılan analojiye göre MÖ IV. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmiştir.

Konya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan lekythosların sık dokulu ve gözeneksiz olan killeri pembe ve kırmızımsı sarı tonlarında olup kireç ve taşçık katkılıdır. Parlak, yarı mat ve mat olan firnisleri ise siyah tonlarındadır.

Klasik Dönem'de mezarlarda yapılan sunularda kullanılan lekythoslar, aynı zamanda mezara ölü armağanı olarak bırakılmışlardır (Kurtz & Boardman 1971, 102-105). Bu sebeple mezarlarda

çok sayıda ele geçmektedir. Konya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan lekythosların benzerlerine daha çok mezarlarda rastlanmaktadır. Sağlam olarak ele geçtikleri de düşünüldüğünde, bunların büyük olasılıkla mezar buluntusu oldukları düşünülmektedir.

Attika menşeli lekythoslar, o dönem şartlarında lüks ve pahalı tüketim malzemeleri oldukları için, her kesimden insanın alım gücüne hitap etmemektedir. Bu sebeple pek çok merkezde taklitleri üretilmiştir. Değerlendirilen lekythoslardan bazılarının taklit olma ihtimalleri yüksektir. Özellikle 2, 5 ve 6 kat. no'lu örneklerdeki bezemelerin özensiz yapılışı, detayların verilmesinde yapılan acemilik ve üstünkörülük ile firnis kaliteleri bunların taklit üretim olduklarını göstermektedir (Fig. 1: 2, Fig. 2: 1-2). Taklit örneklerin nerede üretildiklerini belirlemek zordur. Özellikle 8 kat. no'lu örneğin Adana civarından gelmiş olması Konya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan lekythosların Kilikia Bölgesi'yle bağlantılı olduklarını düşündürür. Ancak bunu kanıtlayacak yeterli veri bulunmamaktadır. Kilikia Bölgesi'ndeki bazı kentlerde (Kelenderis, Nagidos, Kinet Höyük, Soloi, Meydancikkale, Yumuktepe) Attika üretimi ve taklidi seramiklerin ele geçtiği bilinmektedir (Alkaç 2006, 66; Yıldız 2013, 191 vd.). Bunlar dışında 4 kat. no'lu lekythosun firnis kalitesi ile bezemesinin yapılışındaki özenli işçilik ithal olabileceğini düşündürür (Fig. 1: 4). Ancak Attika'dan mı ithal edildiği tam olarak saptanamamıştır. Diğerlerinin ise ithal veya taklit olduklarını belirlemek için elimizde yeterli veri yoktur.

Yazarın Notu

Konya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan eserleri çalışmamıza izin veren Konya Müze Müdürü Sayın Ömer Faruk TÜRKAN'a teşekkürü bir borç biliriz. Çalışmalarımız sırasında yardımlarını esirgemeyen müze uzmanları Nuriye ÜLKER ve Nedime ÖZÇALIK'a da ayrıca çok teşekkür ederiz.

Katalog

Katalogda kullanılan kısaltmalar: Kat. No: Katalog Numarası, Fig. No: Figür Numarası, Müze Env. No: Müze Envanter Numarası, Müz. Bulunduğu Yer: Müzede Bulunduğu Yer, A. Ç.: Ağız Çapı, K.Ç.: Kaide Çapı, Y.: Yükseklik, G.: Genişlik, Kor. Y.: Korunan Yükseklik. Kil ve astar renginin belirlenmesinde Munsell Soil Color Chart (2015) renk kataloğu kullanılmıştır.

Kat. No/ Fig. No: 1/ 1:1

Form: Omuzlu Lekythos

Müze Env. No: 1375

Bulunduğu Yer: -

Müzeye Geliş Şekli: 28.02.1966 tarihinde antikacı Ziya Atasagun'dan satın alınma.

Müz. Bulunduğu Yer: Teşhir/ Klasik Çağ Eser Vitriini.

Ölçüler: A.Ç.: 3.1 cm, K.Ç.: 4.3 cm, Y.: 16.8 cm, G.: 5.7 cm

Kil ve Firnis: Kil: Sık dokulu ve gözeneksiz, pembe (7.5 YR 8/4) renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç katkılı. Firnis: Ağız iç ve dış kısmı, alt gövde, kaide üzeri parlak/yarı parlak siyah firnisli. Koyu gri/siyah arası dalgalanmalar görülür.

Bezeme: Omuz: Işın/şua motifi, Gövde: Çapraz tarama/ağ deseni arasında nokta ile kafes bant

Karşılaştırma: Lamb 1930, 260, Pl. 22: 23; Calderone 1985, 2777, Tav. 93: 10 (C. 759).

Tarih: MÖ VI. yüzyılın sonları ile V. yüzyılın başları.

Kat. No/ Fig. No: 2/ 1:2

Form: Omuzlu Lekythos

Müze Env. No: 1978.6-1

Bulunduğu Yer: Konya/ Beyşehir

Müzeye Geliş Şekli: 06.07.1978 tarihinde Ethem Gülhan'dan satın alınma.

Müz. Bulunduğu Yer: Teşhir/ Klasik Çağ Eser Vitrini

Ölçüler: A.Ç.: 3.2 cm, K.Ç.: 3.7 cm, Y.: 14.2 cm, G.: 4.6 cm

Kil ve Firnis: Kil: Sık dokulu ve gözeneksiz, pembe (7.5 YR 8/3) renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç katkı. Firnis: Ağız iç ve dış kısmı, alt gövde ile kaide üzeri mat siyah firnisli. Koyu gri/siyah arası dalgalanmalar görülür.

Bezeme: Omuz: Işın/şua motifi, Gövde: Üzerinde binicileri olan iki at, siyah bant ve iki sıra nokta motifi

Karşılaştırma: -

Tarih: MÖ V. yüzyılın başları

Kat. No/ Fig. No: 3/ 1:3

Form: Kaburgalı Lekythos

Müze Env. No: 1383

Bulunduğu Yer: Konya/ Mevlana Caddesi

Müzeye Geliş Şekli: 10.06.1966 tarihinde antikacı Mehmet Güven'den satın alınma

Müz. Bulunduğu Yer: Teşhir/ Klasik Çağ Eser Vitrini

Ölçüler: A.Ç.: 2.7 cm, K.Ç.: 3.8 cm, Y.: 8 cm, G.: 4.9 cm

Kil ve Firnis: Kil: Sık dokulu ve gözeneksiz, kırmızımsı sarı (5 YR 7/6) renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç ve taşçık katkı. Firnis: Eserin tümü parlak siyah firnisli

Bezeme: Omuz: Işın/şua motifi, Gövde: Çapraz tarama/ağ deseni arasında nokta ile kafes bant

Karşılaştırma: Corbett 1949, Pl. 91: 43; Sparkes & Talcott 1970, Pl. 38: 1131; Çokay-Kepçe 2006, 102, Kat. No. SFr 1; Foça 2020, 204, Fig. 9: 7

Tarih: MÖ V. yüzyılın son çeyreği

Kat. No/ Fig. No: 4/ 1:4

Form: Bodur Lekythos

Müze Env. No: 1382

Bulunduğu Yer: Konya/ Mevlana Caddesi.

Müzeye Geliş Şekli: 10.06.1966 tarihinde antikacı Mehmet Güven'den satın alınma.

Müz. Bulunduğu Yer: Teşhir/ Klasik Çağ Eser Vitrini

Ölçüler: A.Ç.: 3.5 cm, K.Ç.: 5.3 cm, Y.: 10.9 cm, G.: 6.6 cm

Kil ve Firnis: Kil: Sık dokulu ve gözeneksiz, kırmızımsı sarı (5 YR 7/6) renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç katkı. Firnis: Parlak siyah firnisli.

Bezeme: Gövde: Elinde kutu taşıyan bir kadın ve önünde kalathos (yün sepeti)

Karşılaştırma: Deppert 1968, 33, Taf. 82: 2 (VF β 417)

Tarih: MÖ 440-430

Kat. No/ Fig. No: 5/ 2:1

Form: Bodur Lekythos

Müze Env. No: 1970.5-27

Bulunduğu Yer: Konya civarından.

Müzeye Geliş Şekli: 25.2.1970 tarihinde satın alınma.

Müz. Bulunduğu Yer: Teşhir/ Klasik Çağ Eser Vitrini

Ölçüler: A.Ç.: 3.3 cm, K.Ç.: 4 cm, Y.: 9.2 cm, G.: 5 cm

Kil ve Firnis: Kil: Sık dokulu ve gözeneksiz, kırmızımsı sarı (7.5 YR 7/6) renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç katkı. Firnis: Yarı parlak siyah firnisli. Kırmızımsı sarı/siyah arası dalgalanmalar görülür.

Bezeme: Gövde: Palmet

Karşılaştırma: Robinson 1933, Pl. 141: 412; Kenner 1942, 225, Taf. 31: 11 (1003)-12 (1004);

Rouillard 1980, Pl. 8: 5 (883.71.31), Tugusheva 2003, 295, Pl. 50: 11; Alkaç 2006, 74, Fig. 7; Zoroğlu 2009, Pl. 8: 7-8(747); Coşkun 2010, 76, Fig. 6: 62; Papuci-Władyka 2012, 558, Pl. 96: 5-6 (240); Sanev 2013, 37, 40, Nr. 47, 56; Görkay 2020, 450, Att. 118

Tarih: MÖ IV. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 6/ 2:2

Form: Bodur Lekythos

Müze Env. No: 1998.19-2

Bulunduğu Yer: Konya-Karapınar/ Yeşilyurt Kasabası

Müze Geliş Şekli: 23.12.1998 tarihinde Şenol Orhanlı'dan satın alınma

Müz. Bulunduğu Yer: Teşhir/ Klasik Çağ Eser Vitrini

Ölçüler: K.Ç.: 5.9 cm, Y.: 11.2 cm, G.: 7.4 cm

Kil ve Firnis: Kil: Sık dokulu ve gözeneksiz, kırmızımsı sarı (7.5 YR 7/6) renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç katkılı. Firnis: Yarı parlak siyah firnisli

Bezeme: Gövde: Sfenks

Karşılaştırma: Robinson 1933, Pl. 116: 248; Moore 1997, Pl. 94: 963 (P 17110); Tugusheva 2003, 290, Pl. 45: 2 (II 1b 430); Çokay-Kepçe 2006, Res. 121 (KF 12)

Tarih: MÖ V. yüzyılın sonları ile IV. yüzyılın başları

Kat. No/ Fig. No: 7/ 2:3

Form: Bodur Lekythos

Müze Env. No: 1050

Bulunduğu Yer: Konya/ Yarma Nahiyesi Gene Köyü.

Müze Geliş Şekli: 27.05.1960 tarihinde Mustafa Gürbüz'den satın alınma.

Müz. Bulunduğu Yer: Teşhir/ Klasik Çağ Eser Vitrini

Ölçüler: A.Ç.: 3.2 cm, K.Ç.: 5.3 cm, Y.: 7.7 cm, G.: 6.1 cm

Kil ve Firnis: Kil: Sık dokulu ve gözeneksiz, pembe (5 YR 8/4) renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç katkılı. Firnis: Mat siyah firnisli.

Bezeme: Gövde: Kalın bant, bantın ortasında "S", dalga? veya koşan köpek motifi

Karşılaştırma: Robinson 1933, Pl. 145: 466; Corbett 1949, Pl. 91: 42; Sparkes & Talcott 1970, 315, Pl. 38, 1124; Sanev 2013, 36, 38, Nr. 42, 49.

Tarih: MÖ V. yüzyılın son çeyreği ile erken IV. yüzyıl.

Kat. No/ Fig. No: 8/ 2:4

Form: Bodur Lekythos

Müze Env. No: 1970.17-100

Bulunduğu Yer: Adana civarı.

Müze Geliş Şekli: 07.04.1970 tarihinde satın alınma.

Müz. Bulunduğu Yer: Teşhir/ Klasik Çağ Eser Vitrini.

Ölçüler: K.Ç.: 2.9 cm, Y.: 6.6 cm, G.: 3.8 cm

Kil ve Firnis: Kil: Sık dokulu ve gözeneksiz, pembe (5 YR 8/4) renkteki kili az miktarda küçük boyutta kireç katkılı. Firnis: Ağız kenarı ve kulp mat siyah firnisli.

Bezeme: Boyun: Düz çizgi, Gövde: Çapraz çizgilerle oluşturulmuş ağ deseni ve beyaz nokta motifi

Karşılaştırma: Robinson 1933, Pl. 147: 488; Rouillard 1980, Pl. 8: 7 (D.863.1.26); Çokay-Kepçe 2006, 95, Kat. No. SF 13; Zoroğlu 2009, Pl. 8: 8(936); Kotitsa 2012, 83, Fig. 7-8; Şahin 2016, 339, Fig. 4: 11; Kaba 2019, 192, Fig. 6; Görkay 2020, 452, Att. 136; Sağlan & Korkmaz 2021, 623, Fig. 7: c

Tarih: MÖ IV. yüzyılın ilk yarısı.

BİBLİYOGRAFYA

- Alkaç E. 2006, "Tarsus Müzesinde Bulunan Bir Grup Lekythos". *Olba XIV*, 57-74.
- Beazley J. D., 1963, *Attic Red-figure Vase-painters*. Oxford.
- Bulas C. 1932, "Étude sur une classe de vases à décor en forme de réseau ou d'écaillés". *Bulletin de Correspondance Hellénique* 56, 388-398.
- Calderone A. 1985, *Corpus Vasorum Antiquorum. Italia LXI (Agrigento I): Museo Archeologico Nazionale Agrigento*. Roma.
- Corbett P. E. 1949, "Attic Pottery of the Later Fifth Century from the Athenian Agora". *Hesperia* 18, 298-351.
- Coşkun G. 2010, "Attic Pottery from Seyitömer Höyük". *Tüba-ar* 13, 61-76.
- Çokay Kepçe S. 2006, *Antalya Karaçalı Nekropolü*. İstanbul.
- Deppert K. 1968, *Corpus Vasorum Antiquorum. Deutschland 30: Frankfurt am Main 2*. München.
- Foça S. 2020, "Kyme (Aiolis) Batı Liman Nekropolisi'nden Klasik ve Hellenistik Dönem Mezarlar". *Tüba-ar* 27, 195-215.
- Görkay K. 2020, "Corinthian, Attic Black Figure and Red Figure Pottery from Sinope". *Anadolu/Anatolia* 46, 347-353.
- Greifenhagen A. 1938, *Corpus Vasorum Antiquorum. Deutschland 1: Bonn, Akademisches Kunstmuseum I*. München.
- Kaba H. 2019, "Rethinking the "Plakettenvasen" form Sinope: New Perspectives on the Dating, Meaning and Use of an Extraordinary Ceramic Ware". Eds., H. Kaba, G. K. Şahin, B. M. Akarsu, O. Bozdoğan, *Uluslararası Sinope ve Karadeniz Arkeolojisi Sempozyumu 13-15 Ekim 2017, Bildiriler Kitabı/ International Symposium on Sinope and Black Sea Archaeology 13-15 Octobre 2017, Proceedings Book*. Sinop, 177-193.
- Kenner H. 1942, *Corpus Vasorum Antiquorum. Deutschland V (Wien I): Wien, Universitat, und Wien, Professor Franz v. Matsch*. München.
- Kotitsa Z. 2012, "Tombes d'enfants du IVe s. av. J.-C. à Pydna". *L'enfant et La Mort Dans L'antiquité III: Le Matériel Associé aux Tombes D'enfants. Actes de la table ronde internationale organisée à la Maison Méditerranéenne des Sciences de l'Homme (MMSH) d'Aix-en-Provence 20-22 janvier 2011*. Arles, 77-95.
- Kurtz D. C. & Boardman J. 1971, *Greek Burial Customs*. London.
- Lamb W. 1930, *Corpus Vasorum Antiquorum. Great Britain 6 (Cambridge I): Cambridge, Fitzwilliam Museum*. Paris.
- Moignard E. 1989, *Corpus Vasorum Antiquorum. Great Britain 16: The National Museums of Scotland Edinburgh*. Oxford.
- Moore M. B. 1997, *Attic Red-Figured And White-Ground Pottery, The Athenian Agora 30*. Princeton.
- Papuci Władysław E. 2012, *Corpus Vasorum Antiquorum. Poland 11: Cracow I*. Poland.
- Robinson D. M. 1933, *Excavations at Olynthus V: Mosaics, Vases, and Lamps of Olynthus. Found in 1928 and 1931*. London.
- Rouillard P. 1980, *Corpus Vasorum Antiquorum. France 30: Musée des Beaux-Arts a Tours Musée du Berry a Bourges*. Paris.
- Sağlan S. & Korkmaz Z. 2021, "Attic red-figure pottery from Sinope". Eds. G. R. Tsatskheladze, A. Avram, J. Hargrave, *The Greeks and Roman in the Black Sea and the Importance of the Pontic Region for the Roman World (7th century BC-5th century AD)*. Oxford, 616-627.
- Sanev G. 2013, "Red-Figure Vases in The Fyr Macedonia". *Revue Archéologique Nouvelle Série* 1, 3-55.
- Sparkes B. A. & Talcott L. 1970, *Black and Plain Pottery of the 6th, 5th and 4th Centuries B.C., The Athenian Agora 12*. Princeton.
- Şahin R. 2016, "Red-figure Pottery of the 4th Century BC from Ainos (Enez) in Thrace: The Final Phase of the Classical Tradition in Eastern Thrace". Eds. S. Japp, P. Kögler, *IARPOTHP I. Traditions and Innovations Tracking the Development of Pottery from the Late Classical to the Early Imperial Periods Proceedings of the 1st Conference of IARPotHP Berlin, November 2013, 7th – 10th*. Wien, 329-340.
- Tugusheva O. 2003, *Corpus Vasorum Antiquorum. Russia VI (Pushkin State Museum VI): Pushkin State Museum of Fine Arts Moscow, Attic Red-Figured Vases*. Roma.
- Yıldız V. 2013, *Akhamenid Dönemde Kilikya Bölgesi ve Yakın Çevresinde Attika Seramiği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi. Konya.
- Zoroğlu K. L. 2009, *Corpus Vasorum Antiquorum. Türkiye Cumhuriyeti I: Silifke Museum*. İstanbul.